

„10 февруари 1984 г., София. „В 19.25 ч. Жоро и Краси са в кухнята, дъвчат. Краси изведнъж заявява:

К. – И първия (ген. секретар на ЦК на БКП???), си оплете кошницата.

Ж. – Аха.

К. – Върви му в живота, върви му, бе Жоро, бе! Тоя (Андропов??) не го бръснеше за нищо и си отиде.

Ж. – Не се знае.

К. – Сега който и да дойде, може да има някакви симпатии към него, дори да е от екипа на Андропов.”

Цитатът е само малка част от по-голям запис в резултат на изпълнено от Шесто управление на Държавна сигурност за борба с идеологическата диверсия М-"РОДОПИ" – мероприятие, с което ДС закодира подслушването чрез микрофон, поставен в помещение.

Помещението в случая е кухнята и кабинетът в дома на театралния критик Георги Саев, безпартиен, по това време старши научен сътрудник в Института за изкуството при БАН, намиращо се на ул. „Раковски” 147 в столицата. Записаният диалог е между него (Жоро) и съпругата му (Краси) Красимира Близнакова, член на БКП и Съюза на българските писатели, литературен критик.

През 70-те и 80-те години Саев е обект на дело за оперативна проверка (ДОП) „ДОМАКИН” на идеологическото управление на ДС, което го определя за „вражески настроен”, а в сводките на ДС името му влиза в писъка на онези автори, които, според Шесто управление, „прилагат тактиката на Збигнев Бжежински „сведените мостове”

(самият Саев по това време публикува във в. „Народна култура“).

Обичайната практика в ДС е записаните чрез монтираните тайно в съответните помещения (в случая в кухнята и кабинета) микрофони разговори да се дешифрират на хартия и тези СРС-та по времето на комунизма да се прилагат на хартиен носител в досието на обекта.

Попадал съм на редица досиета (предимно на агенти, проверявани за лоялност чрез СРС), в които тези материали са унищожени.

Театралният критик Георги Саев може да се сметне за късметлия, защото още по времето на дейността на Комисията „Андреев“ (2001-2002) си поисква досието и в него открива запазени тези СРС-та, на които той е бил обект, като любезен домакин на почти всекидневни срещи, провеждани в кухнята на дома му с негови близки приятели и творци от интелигенцията.

Част от тези „веществени доказателства“ за педантичната работа на Държавна сигурност по контрола срещу онези, които са си позволявали да бистрят политиката с собствения си дом, коментирайки политическото дълголетие на Първия (човек в държавата) – Тодор Живков или за „другарите от ЦК на КПСС.

Част от тези важни за онагледяване на духа и живота по време на тоталитарното комунистическо управление документи проф. **Георги Саев** е включил в книгата си „**Пътуване в паметта**“.

При представянето ѝ тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) акцентирам върху тях, но ви препоръчам да потърсите това ново издание, тъй като при „пътуването на паметта“ си театралният критик спира на много спирки със спомени за идеологическата гарота (средновековен уред за душене, бел. ред.), както авторът нарича методът, чрез който „самообявилият се за непогрешим избавител от всякакви злини тоталитарен режим у нас... бавно и мъчително отнемаше на изкуствата необходимата им глътка свобода“.

Написано от Христо Христов
Неделя, 20 Септември 2015 18:55

Георги Саев, роден през 1929 г. в София, в семейство на военен в Царство България и внук на запасен генерал от царската армия, е от онази многобройна група българи, които комунистическият режим вкарва в принудителен социален статус на безцеремонно дискриминирани „бивши хора“. Спомените му за различни събития и личности в този период правят книгата още по-интересна

Но чуйте още какви разговори по времето на комунистическия режим, които ДС старателно е записвала, са се смятали за опасни:

„5 януари 1979 г., 13.40 ч. Жоро (Георги Саев, бел. ред.) и двама мъже разговарят за събитията в Афганистан и намесата на съветски войски там, което е предизвикало много силна реакция в целия свят. Пред Радиото е имало три часа битка. Жоро е на мнение, че трябва да бъдат уволнени и разстреляни много руснаци за този случай; не може винаги да се стигне до батални действия, трябва да има малко повече цивилизация. Изказват мнение, Амин е екстремист, но е просъветски настроен. Мъж-1 споделя, че Карата е разказвал как е бил убит Тараки и как е взел властта Амин. При посещението си в Афганистан Карата (Владимир Каракашев) бил държан 16 дни в хотела, не го пускали никъде да ходи, отказвали му всякакви срещи, поради което си съкратил престоя. Жоро смята, че се е получила глупава работа.

Тримата са на мнение, че в процеса на разведряването Съветите много са се изложили; изложили са се и в Египет. Коментират прехвърлянето на американски военни части в Индийския океан. Жоро изказва предположение, че някои могат да завземат и някое съветско посолство. В Индия вече всичко е свършило, няма вече никакви правила на играта. Мъж-1 (Д. Канушев) оценява положението като в навечерие на война – няма правила, всичко се консумира. Мъж-2 (Тончо Жечев) изказва мнение, че Азия много влече руснаците и че имат големи проблеми в Европа; но в Азия е невъзможно да се оправят, там ще затънат много.”

Ето и какви мероприятия от арсенала на социалистическия „Биг Брадър“ набеязва Шесто управление срещу обект „ДОМАКИН“ – Георги Саев, за да може го постави под пълен контрол и да знае от първа ръка неговите мисли, коментари, приятели и позиция:

„1. Да се изучи близкото обкръжение на обекта, с цел вербовка на агент, придобиване на ДЛ (доверено лице, бел. ред.) или разкриване на агентурни възможности за придобиване на оперативна информация за проявите, поведението и връзките на

Написано от Христо Христов
Неделя, 20 Септември 2015 18:55

обекта.

Срок: 31 януари 1980 г.

Отг.: Павлов

2. На агент „ДАМЯНОВ”, агент „А. СТОЯНОВ” и б.аг. (бивш агент, бел. ред.) „МАРИНОВ” да се разработят и възложат задачи за изясняване на:

Морално-политическия облик, близките връзки на обекта и основата на взаимоотношенията им;

удовлетвореност от работа и творчество, планове и намерение да пише и подготвя за печат материали, статии и книги и тяхната насоченост;

отношение към актуални обществено-политически събития у нас и зад граница и към политиката на партията в областта на културата;

евентуално поддържани връзки с чужди граждани и характер на взаимоотношенията им.

Срок: 31 януари 1980 г.

Отг.: Павлов

3. С цел установяване използва ли обектът пощенския канал с престъпна цел, да се проведе М „ВИХРЕН” (контрол на личната и служебната кореспонденция, бел. ред.) по име и адрес за срок от 6 месеца.

Срок: 31 декември 1979 г.

Отг.: Павлов

4. Да се изучи обстановката по месторабота на обекта и при оперативна необходимост се проведе М „Г” (обиск, бел. ред.) за документиране дали пише и съхранява инкриминирана литература и установяване имена и адреси на негови близки връзки.

Срок : 1 март 1980 г.

Отг.: Павлов

5. При представляващата оперативен интерес обстановка – посещение на чужди граждани по линия на дирекция “Театър” и в-к “Народна култура”, командировки на обекта зад граница, провеждане на международни прояви и др., агентурно-оперативният контрол се засилва, като се провежда М „ПИРИН” по месторабота, експлоатира се М „РОДОПИ” по живеене и се разработи комбинация за внедряване на аг. “ГЕРГИНОВ” към обекта.

Срок: постоянен
Отг.: Павлов

6. Придобиваната оперативна информация за обекта по ДОП „ЛИБЕРАЛ”, ДОН „ПРИЯТЕЛКА”, сигнала „ТЕАТРОВЕД” – негови близки връзки, ще се анализира с цел използването ѝ за решаване задачи по делото.

Срок: постоянен
Отг.: Павлов

7. Да се извърши проверка предоставят ли служебните задължения на обекта възможност за запознаване с материали, представляващи служебна или държавна тайна и съществуват ли други възможности за достъп до такива.

Срок 28 февруари 1980 г.
Отг.: Павлов

8. Да се извършат проверки за получаваните от обекта и съпругата му заплати и хонорари, както и за евентуално притежавана от тях чужда валута в БНБ, като се съпоставят доходите им с начина им на живот.”

Георги Саев разказва и са „първото” си досие, за което разбира през 2001-2002 г., когато си иска документите от Комисията. Досие от 1947 г., което е унищожено през

Пътуване в паметта или за класическото слухтене на ДС сред интелигенцията

Написано от Христо Христов
Неделя, 20 Септември 2015 18:55

1962 г. Описва уволнението си от в. „Земеделско знаме“ през 1951 г., където работи нощно време като работник. Разказва за отхвърлената му кандидатура за член на Съюза на българските писатели, защото е определен като „фашист“.

Разказва, как през 80-те години ДС го привиква да го профилактира и да го накара да подпише „предупредителен протокол“ да спре срещите в дома си, на което той отказва.

„Ответната реакция бе неочаквано спокойна. Обяснявам си я с привидното смекчаване на режима, с обстоятелството, че ДС вече се съобразяваше с разклатената политическа обстановка у нас и избягваше по-скандалните инциденти“, пише Саев.

Той обаче е категоричен:

„Присъствието на ДС в обществото може би се променя – не е така явно и фрапиращо нагло, безцеремонно, но ставаше по-коварно. Информацията за нейното слухтене, насилие и извращения, доколкото проникваше в средите на т. нар. художествена интелигенция бе станала съвсем оскъдна.

Страхът от нея обаче не намаляваше след като не бе представала да бъде основният инструмент на „диктатурата на пролетариата“.

Георги Саев, „Пътуване в паметта“, изд. „Литературен форум“, 2015 г., 198 страници.